

**VADÁSZATRA JOGOSULT
FELELŐSSÉGE A VADÁSZHATÓ ÁLLAT
ÁLTAL OKOZOTT KÁRÉRT
DR. BARTA JUDIT TSZV. EGYETEMI DOCENS**

A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. tv. (Vtv.) V. „Felelősség a vadkárért, a vadászható állat által okozott kárért, a vadászati kárért, valamint a vad elpusztításával okozott kárért” című fejezete foglalkozik a vadak által okozott károkkal és az azért való felelősséggel.

Vadak által okozott károk

Dr. Barta Judit

VADKÁR

Mezőgazdaságban
erdőgazdálkodásban, szőlőben,
gyümölcsösben, szántóföldön,
erdősítésben, csemetekertben
okozott károk
Vtv.

VADÁSZHATÓ ÁLLAT ÁLTAL OKOZOTT KÁR

Ptk.

Az új Ptk .

6:563. § [A vadászható állat által okozott kárért való felelősség]

(1) A vadászható állat által okozott kár megtérítéséért az a vadászatra jogosult tartozik felelősséggel, akinek a vadászterületén a károkozás történt. Ha a károkozás nem vadászterületen történt, a kárért az a vadászatra jogosult tartozik felelősséggel, akinek a vadászterületéről a vad kiváltott.

(2) A vadászatra jogosult mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt ellenőrzési körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő.

(3) A kártérítési követelés három év alatt évül el.

Miből lehet arra következtetni, hogy a szabályozás szigorodott és hogy ez volt a jogalkotói akarat?

A vadászatra jogosult kárfelelőssége szabályozástörténetének ívéből:

1) A II. világháborút követő államosítás: a vadászati jog és a vad is az államé lett.

A mezőgazdaságon és erdőgazdálkodáson kívüli vadkárokat évekig az állam térítette meg.

2) Erdőkről és a vadgazdálkodásról szóló 1961. évi VII. tv. (Evt.) 1970. évi módosítása hozta be az első rendelkezést a mezőgazdaságon és erdőgazdálkodáson kívül okozott károk viseléséről:

„A vadászatra jogosult köteles megtéríteni *bármely hasznos vad és vaddisznó* által a mezőgazdaságon és az erdőgazdaságon kívül okozott kárt.”

Kimentés nélküli kárfelelősség.

Kármegosztás, illetve a kár megtérítése alóli mentesülés, ha a kárt a károsult felróható magatartása okozta (pl. vadveszélyt jelző tábla ellenére gyorsajtás, ittas vezetés, szándékosan elgázolt vad, stb.).

3) Vtv. utalása alapján, Ptk. veszélyes üzemi felelősség szabályai 1996.-tól

4) A Magyar Közlöny különszámában 2003-ban megjelentetett „Az új polgári törvénykönyv koncepciója” tartalmazta a vadkár, vadászati kár és a vadban okozott kár koncepcionális kérdéseit is.

Az autópályán és autóúton történő vadütközés eltérő bírói gyakorlatából kiindulva, azt fogalmazta meg, hogy dogmatikailag tisztább megoldás volna visszaállni a korábbi szigorúbb felelősségi szabályokra.

5) új Ptk. a kárfelelősség alóli mentesülés vélelmezett szigorodása (kimentés szűk körben: üzemen kívül eső elháríthatatlan ok, nincs precedens, hogy ez alapján mentesült volna vadászatra jogosult)

Miért vélelmezhető a kárfelelősség szigorodása, mentesülés további szűkülése? Dr. Barta Judit

(2) A vadászatra jogosult mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt ellenőrzési körön kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő.

Mit érthetünk ellenőrzési kör alatt?

Mi lehet az ellenőrzési körön kívül eső elháríthatatlan ok?

Nincs hasonló kimentés egyetlen speciális felelősségi alakzatnál sem.

Történelmi előzménye annyiban van, hogy a bírói gyakorlat a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási károk bekövetkezése esetén úgy tekintette, hogy a vadászatra jogosult az ellenőrzési kötelezettségét megsértette. (Önmagában a kár bekövetkezése megalapozta az ellenőrzés elmaradásának vélelmét.)

- E kimentés két helyen jelenik meg: a szerződésszegéssel okozott károk Ptk. és a munkáltató kárfelelőssége Mt.

- Mindkettőnél a jogalkotó egyértelmű szándéka a szigorítás volt.

Az ellenőrzési körön kívüli a fél által nem befolyásolható az a körülmény, melyre a fél nem képes hatást gyakorolni, ilyennek tekinthető pl.: a vis maior hagyományos esetei.

Nem minősül a fél ellenőrzési körén kívül lévő oknak a saját üzemi rend szervezési, vagy egyéb zavara.

Az ellenőrzési körön kívül eső ok csak igen szűk körben lesz alkalmazható, mint például a legutóbbi dunai árvíz esetében, ahol az árvíz előtt menekülő vadak tömegével tartózkodtak közutakon és belterületen (pl.: Gemenc).

- Veszélyes üzemi felelősség hiányában, gépjárműütközésnél a továbbiakban nem alkalmazható az általános felelősségi alakzat, nem vizsgálendő a felróhatóság, illetve rendellenesség.

„Vadászható állat” által okozott károk

Vadászható állatfajok a Vtv. 1. § által meghatározott, illetve a törvény végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet 1.§-ában felsorolt vadászható vadfajok.

Valamennyi vadászható vad által okozott kár (pl.: aranysakál, róka, szikaszarvas, nyári lúd, borz, görény, stb.).

Vadászatra jogosult nem felel a vadon élő, de nem vadászható állatfajok által okozott károkért, pl.: medve, farkas, vadmacska.

„Vadászható állat által okozott károk lehetséges köre „

- dolgokban okozott károk (villanyvezetékek, gépjármű, kerítés, stb.)
- háziállatok elpusztításával okozott kár (róka által elhordott baromfi, aranysakál által megölt bárányok, stb.)
- vad által embereknek /nem vadásznak/ okozott károk (malacos koca, szarvasbika, őzbak által megtámadott ember, sebzett vad által megtámadott elálló, Újpesten bicikliző nőt lökött fel vaddisznó)
- mezőgazdaságban és erdőgazdálkodásban, szőlőben, gyümölcsösben okozott kárnak nem minősülő egyéb károk (kiskertek, zárt kertek, tanya, temető terményeiben, növényeiben okozott károk, stb.)

Salgótarján utcáin sétáló vaddisznók

Mi mérsékelheti a kártérítést?

Dr. Barta Judit

6:525. § A károsulti közrehatás

(1) A károsultat kármegelőzési, kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettség terheli.

E kötelezettség felróható megszegése miatt keletkezett kárt a károkozó nem köteles megtéríteni.

(2) A kárt a károkozó és a károsult között magatartásuk felróhatósága, illetve közrehatásuk arányában kell megosztani.

Gépjármű ütközés esetén pl.: ittas vezetés, gyorsajtás, relatív gyorsajtás (vadveszélyt jelző tábla jelentősége), stb.

Zárt kertben, külterületi lakóingatlanok kertjében okozott károk esetén, pl.: kerítés nem megfelelő volta, illetve a növényzet nem megfelelő karbantartása.

Vadveszélyt jelző tábla jelentősége

A Vtv. 78.§ (4) bekezdése szerint a vadászatra jogosult a kár megelőzése érdekében – vadveszély esetén – az út létesítőjénél, fenntartójánál kezdeményezheti megfelelő vadvédelmi berendezések létesítését, illetve közúti jelzések elhelyezését. Amennyiben ennek költségeit vállalja, úgy a fenntartó köteles a kezdeményezésnek helyt adni.

Az új Ptk. szabályozása megváltoztatta jelentőségét, nem a felróhatóság szempontjából, hanem a károsulti közrehatás szempontjából lesz jelentősége.

Kártérítésre melyik vadászatra jogosult köteleles?

- 1) Az a vadászatra jogosult, akinek a vadászterületén a károkozás történt.
- 2) Ha a károkozás nem vadászterületen történt, az a vadászatra jogosult, akinek a vadászterületéről a vad kiváltott.

Hiányzik az a kitétel, hogy az a vadászatra jogosult felel, aki a kárt okozó vad vadászatára jogosult. Ez azt fogja jelenteni, hogy a vadászatra jogosult akkor is felel, ha a károkozó vad vadászatára egyébként nem jogosult, nem kapott rá kilövési engedélyt (pl. a területén az érintett vad csak váltóvad, vaddisznó, aránysakál).

Ez ellenkezik azzal a felfogással, hogy a vadászati jog gyakorlásáért cserébe viseli a vadászatra jogosult a vadászható vadfajok által okozott károkat!

Mi a helyzet az olyan vadakkal, melyek a vadászterületen kívül (belterületen, elhanyagolt zárt kertekben, tetőtérben) találnak maguknak élőhelyet, búvóhelyet, táplálékot, akár szaporodási feltételeik is adottak? Nincs vadászterületről kiváltás (vaddisznó, nyest)?

Bizonyítási nehézség:

- vaddisznó tartózkodási helye tartósan belterület, nincs kiváltás,
- nyest okozta a kárt.

Ki a felelős a nem vadászterületen (pl.: belterületen) bekövetkezett károkozásért?
Irányadó bírósági gyakorlat:

Ha nem vadászterületen következik be a káresemény - belterületen általában nem állapítható meg, hogy épp honnan váltott ki a vad, azt kell vizsgálni, hogy honnan, kinek a vadászterületéről kerülhetett (válthatott ki korábban) oda. Ha ez nem bizonyítható, és több, a kárt okozó vad vadászatára jogosult van, az irányadó bírói gyakorlat szerint, azt marasztalják, akinek területe legközelebb van a károkozás helyszínéhez.

LB.Pfv.VI.22.166/2009/4. ítélet: Közúton történt a vadütközés. Az út két oldalán két vadásztársaság területe fekszik. A perben nem volt megállapítható, kinek a vadászterületéről váltott ki a szarvas, az ütközést megelőzően a felezővonalon ment.

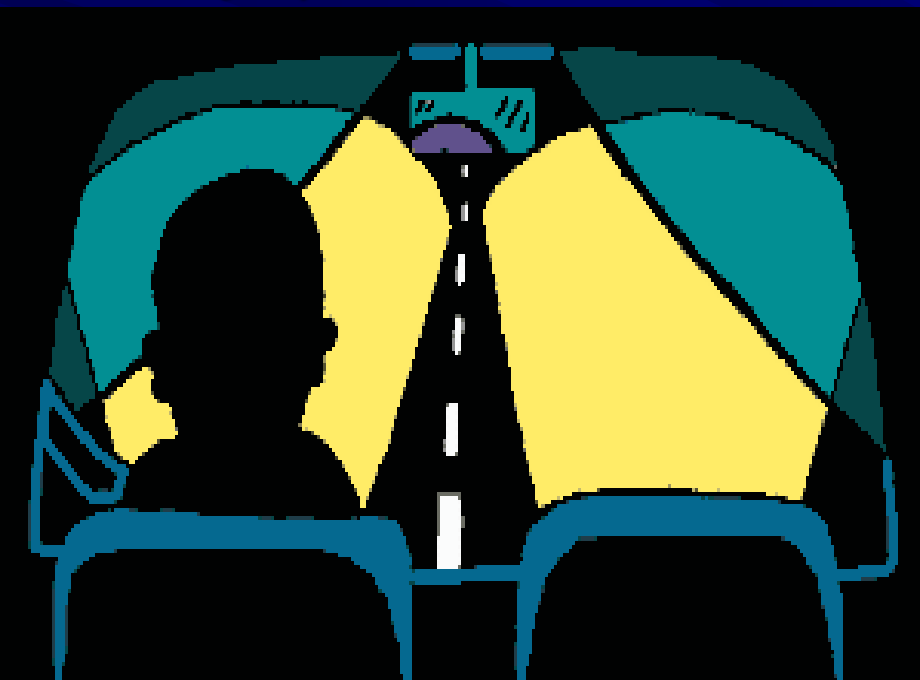
A döntő, melyik vadászterületről váltott ki a vad, ha ez nem állapítható meg, a közös károkozásra vonatkozó Ptk. szabályokat kell alkalmazni, az érintett vadásztársaságok egyetemlegesen felelnek, károsult bármelyiküktől a teljes kár megtérítését követelheti.

Új Ptk. analógia 6:524. § (4) alapján: többek közös károkozásának szabályait kell alkalmazni, ha a kárt több, egyidejűleg kifejtett magatartás közül bármelyik önmagában is előidézte volna, vagy nem állapítható meg, hogy a kárt melyik magatartás okozta.

USA: két vadász egyszerre lőtt, egyikük kilőtte a vadásztársuk jobb szemét. Nem volt megállapítható, melyikük a károkozó.

Vadutközés

- autópályán (nincs változás)
- nem gyorsforgalmi úton vadászatra jogosult felelős az okozott kárért (a továbbiakban nem vizsgálendő a felróhatóság, rendellenesség hiánya)

Az esetleges károk anyagi fedezetének megteremtése

- Vadászatra jogosultak esetében nincs kötelező felelősségbiztosítás, ha kötnek is biztosítást, a biztosítási fedezet mennyiben fedeli le a leírt káreseményeket?
- Vadásztársaságok (egyesületek) vagyona nem fedezi az okozott kárt, fizetéseképtelenség, Civil tv. alapján indítható felszámolás, nincs lehetőség gyors megszűnésre.
- Kockázati közösség létrehozása, vadászati szövetség, kamara által szervezett felelősségbiztosítás?